

silostroje sám dbal všech opatrností podle § 1299 obč. zák. a §§ 45 a 46 nařízení ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. při provozu silostroje mu uložených, anebo že jeho jednání neb opomenutí není se škodnou událostí v příčinné souvislosti, předpokládá tedy, že škodná událost, v souzené věci zachycení žalobce blatníkem auta, způsobena byla jediné zaviněním poškozeného, jakž zřejmě plyne z ustanovení posledního odstavce § 2 aut. zák., jenž pojednává zvlášť o případech, že škoda pochází jen částečně ze zavinění poraněného. Stranou žalovanou uplatňovaný vyvíňovací důkaz však selhal. Neboť viděl-li řidič silostroje žalobce před sebou v jízdní dráze, jakž uznal odvolací soud, bylo podle § 45 cit. nařízení jeho povinností, by zmínil rychlost jízdy, pokud se týče zastavil. Vždyť řidiče silostroje nesprošťuje ani naprostá nedbalost chodce povinností, by dbal sám veškeré opatrnosti. Postřehne-li řidič auta chodce před sebou v jízdní dráze, musí si uvědomiti podle § 1299 obč. zák., že může přivoditi úraz, bude-li v jízdě pokračovati. Pakliže však řidič silostroje žalobce před sebou v jízdní dráze neviděl, nevynaložil při jízdě náležitou pozornost a přivodil i on touto svou neopatrností úraz. Jest tu poukázati k výpovědi svědků a k posudku znalce. Tyto výpovědi svědecké a posudek znalce učinil odvolací soud zdrojem svého přesvědčení, lze tedy poukázati i na jimi uvedené skutečnosti, jež odvolací soud do důvodů napadeného rozsudku nepojal, tedy i na to, že i svědek Jan S., i svědkyně Marie H-ová z auta, na němž seděli, viděli žalobce, an šel v jízdní dráze naproti autu, dále pak k tomu, že dle posudku znalce řidič auta při zjištěné místní situaci musil žalobce viděti na vzdálenost 50 až 60 m. Z těchto skutečností však plyne, že řidič auta, nepostřehnul-li žalobce na 50 až 60 m před sebou v jízdní dráze, nevěnoval jízdní dráze náležitou pozornost a zmeškal tak vyhnouti se žalobci, by blatníkem nebyl zasažen, pokud se týče zastaviti včas. Že řidič auta mohl se vyhnouti, plyne z posudku znalce. Námitka, že se musil držeti podle předpisu na levé straně silnice, jest lichá, neboť jest jen předepsáno vyhnouti se vozidlům na levo, nikoli, by na silnicích auta jela stále po levé straně. Pochází tu tedy škoda jen částečně z provinění žalobce a bylo proto podle posledního odstavce § 2 aut. zákona uznati na část nároků uvedených v § 1 aut. zákona. Pro rozdělení škody nemá automobilový zákon zvláštní předpis, soud má dělit škodu »s uvážením všech okolností«. Uváží-li se však, že žalobce šel po jízdní dráze, která jest vlastně vyhrazeha vozidlům, a místo, by použil stezky pro chodce na kraji silnice, že vyhnul podle zjištění teprve v posledním okamžiku, ač podle posudku znalce mohl postřehnouti auto až na 300 m, jest souditi, že jednal přímo lehkomyšlně a nelze uznati na více než na polovici nároků uvedených v § 1 aut. zákona. Bylo proto v tomto směru vyhověti dovolání.

Čís. 10508.

Pozemková reforma.

Převzal-li Státní pozemkový úřad, sjednáváje pachtovní smlouvu o zabraném majetku, závazek, že propachtovanou půdu přidělí pachtý-

rovým podpachtýřům a že z ní pro drobný příděl neodejme více, než jak ujednal s pachtýřem, lze si pro porušení těchto povinností jinakým přídělem stěžovati jen na nejvyšší správní soud. Pro nárok pachtýře, jenž z porušení oněch povinností odvozuje jen závazek Státního pozemkového úřadu k náhradě škody, jest příslušným krajský soud civilní v Praze (zákon ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 5. února 1931, R I 33/31).

Žalující družstvo domáhalo se na československém státu náhrady škody, ježto Státní pozemkový úřad nedodržel žalujícímu družstvu sliby, že půdu propachtovanou družstvem přidělí podpachtýřům družstva a že pro drobný příděl neodejme více půdy než 50%. Námitku nepřipustnosti pořadu práva soud první stolice (krajský civilní soud v Praze) zamítl, maje za to, že tu jde o soukromoprávní obligační závazek, o němž jest rozhodovati pořadem práva. Rekursní soud vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva a žalobu odmítl. Důvody: Státní pozemkový úřad jest povolán činiti opatření a rozhodnutí ve věcech upravených záborovým zákonem aneb zákony vydanými k jeho provedení a doplnění, pokud jednotlivé úkony nejsou zákony těmi přikázány soudům nebo jiným úřadům. K tomu zejména patří udělení souhlasu k pronájmu zabraného majetku (§ 7 čís. 3 zákona čís. 330/1919 a § 7 záb. zák.). Schvaluje pronájem je Státní pozemkový úřad oprávněn stanoviti podmínky a činiti výhrady (§ 7 čís. 2 záb. zák.). Žalobce domáhá se náhrady škody z důvodu, že Státní pozemkový úřad nesplnil sliby (podmínky) při povolení pronájmu zabraného majetku žalující straně, čímž prý vznikla tvrzená škoda. Schvaluje pachtovní smlouvu a stanově podmínky jedná Státní pozemkový úřad jako úřad ve výkonu pozemko-reformní agendy, nikoliv jako strana, což platí i pro poměr Státního pozemkového úřadu k žalujícímu družstvu v souzeném případě. Tvrdí-li žalující strana, že Státní pozemkový úřad nedodržel sliby, že rozhodl o konečném přídělu jinak, než sliboval, jde o opatření a o rozhodování v oboru pozemkové reformy, jejíž provedení je věcí veřejnoprávní. Kdo se považuje za postižena takovými úkony Státního pozemkového úřadu, může hledati odpomoc u správního soudu, nikoliv však u soudů řádných, nanejvýš podle zák. čís. 4/1918. Jinak by soud musel přezkoumávati, zda Státní pozemkový úřad jednal v zákonných mezích své působnosti, k čemuž však není povolán. Třebaže tedy jde o nárok na náhradu škody, není vzhledem k tvrzenému důvodu nároku pořad práva přípustný a bylo stížnosti vyhověno.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Mylný jest názor prvního soudu a stěžovatele, že jde o poměr soukromoprávní, mylné tedy i mínění stěžovatele, že jest tu příslušnost řádných soudů podle § 1338 obč. zák., jakož i, že Státní pozemkový úřad

jednal proti stěžovateli jako strana, nikoli jako úřad. Správný jest názor rekursního soudu, že jde o poměr veřejnoprávní, avšak není správné jeho mínění, že si stěžovatel může hledati odpomoc u Nejvyššího správního soudu, řádné soudy že tu nejsou příslušné. Žalobce uplatňuje nárok na náhradu škody, která prý mu vznikla tím, že Státní pozemkový úřad nedodržel sliby, které prý mu dal při sjednávání pachtovní smlouvy o zabraném majetku, lépe řečeno, že nedodržel závazky při tom prý převzaté, že propachtovanou půdu přidělí podpachtýřům žalobcovým, že pro drobný příděl neodejme z ní více než 50% a j. Kdyby žalobce napadal rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, kterými tento úřad tyto prý převzaté závazky porušil, nedbaje jich, tedy rozhodnutí, kterým půdu, o niž jde, přidělil jiným osobám, než podpachtýřům žalobcovým, nebo rozhodnutí, kterým do drobného přídělu od půdy té odňal více než 50% atd., šlo by ovšem o přezkoumání rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o přídělu, a, ježto stížnost do takových rozhodnutí není nikde v zákoně přikázána řádným soudům (§ 7 zák. o poz. úř.), mohla by jíti jen na Nejvyšší správní soud jako v jiném řízení správním. Avšak to žalobce nečiní, nýbrž zůstává všecka tato a taková rozhodnutí Státnímu pozemkovému úřadu, jimiž tento jednal proti tvrzeným závazkům, ve své míře a váze a žádá přímo náhradu škody, jemu tímto prý nesprávným (bezprávným) jednáním Státního pozemkového úřadu způsobené, zkrátka jde o nárok ve smyslu § 92 úst. list. O tomto nároku na náhradu škody ještě nikdo nerozhodl a nemůže proto žalobce býti odkázán na nejvyšší správní soud, protože tento není příslušný, by u něho nějaký nárok byl vznesen, by u něho podána byla žaloba a on o ní rozhodoval jako soud nalézací, nýbrž u něho může býti podána jen stížnost do vynesení již rozhodnutí správního úřadu, byl by tedy rekursní soud mohl žalobce odkázati jen na nějaký správní úřad, pak-li by nějaký pro tuto věc byl příslušný. A tu ovšem může přijíti v úvahu jen příslušnost Státního pozemkového úřadu. Tento ovšem jest podle § 7 zákona o poz. úř. povolán činiti opatření a rozhodovati ve všech věcech upravených zákonodárstvím pozemnoreformním t. j. zákonem záborovým a přípínajícími se naň zákony prováděcími, jako jsou zákony náhradový, přídělový, úvěrový a j., pokud není ta která z nich zvláště přikázána řádným soudům nebo jiným úřadům. Avšak v celém tomto zákonodárství pozemnoreformním není věc, o kterou tu jde, t. j. otázka náhrady škody způsobené Státním pozemkovým úřadem, vůbec upravena a proto není a nemůže býti ani Státní pozemkový úřad příslušný, by o ní rozhodoval. Poněvadž však takto není pro ni příslušný vůbec žádný správní úřad a jde o věc veřejnoprávní, jest pro ni příslušným krajský soud v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918 čís. 4 sb. z. a n., jehož příslušnost jest tu arci výlučná, na jiný řádný soud nepřenesitelná. Když ale žaloba podána byla skutečně u jmenovaného soudu, třeba že, jak z mylného náhledu stěžovatelova, že jde o věc soukromoprávní, zřejmo, z důvodu jiného, totiž z toho, že v obvodu jeho má své sídlo finanční prokuratura (§ 74 j. n.), jest vše ve formálním pořádku a bylo proto tak uznati, jak se stalo.